

Nr 707

Av herr **Åhman m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 80, angående medel för år 1960 till bostadslån åt domänverkets fast anställda skogsarbetare, m. m.

I proposition nr 80 vid årets riksdag hemställer departementschefen bl. a. att domänstyrelsen måtte bemyndigas att i den utsträckning som angivits i propositionen besluta om förvärv av mark från lantbruksnämnd.

Motiveringen är av följande lydelse:

I särskild skrivelse har domänstyrelsen föreslagit, att beslutanderätten vid domänverkets förvärv från lantbruksnämnderna av mark, som nämnderna inköpt för rationaliseringsändamål, skall delegeras från Kungl. Maj:t till domänstyrelsen. Lantbruksnämnderna äger för sin del för närvarande själva för sagda ändamål inköpa och försälja eller på annat sätt överlåta mark. Vad angår domänstyrelsens befogenheter har beslutanderätten i fråga om vissa inköp av tomtmark för arbetar- och förmansbostäder med anlåtande av domänverkets markfond delegerats från Kungl. Maj:t till styrelsen genom beslut av 1958 års riksdag. Därefter har 1959 års riksdag medgivit, att domänstyrelsen skall äga för kronans räkning ingå i och svara för s. k. avtalsbyten i sådana fall, då vederbörande lantbruksnämnd och fastighetsbildningsmyndigheter tillstyrkt markbytena. Av den föregående redogörelsen framgår därjämte att i propositionen nr 62 till årets riksdag angående vissa norrlandsfrågor föreslagits att domänstyrelsen skall bemyndigas att fortsättningsvis efter överenskommelse från fall till fall och med anlåtande av medel ur markfonden inlösa vissa ströängar i lappmarkerna, därest ängarna med hänsyn till ämbetsverkets företagsekonomiska intressen anses böra införlivas med omgivande mark.

Domänstyrelsens förevarande framställning avser fall, då lantbruksnämnderna vill försälja mark till domänverket, antingen det därvid är fråga om ett förfarande som är jämförbart med markbyte eller om avyttring av sådana skogslotter som nämnderna uppenbarligen inte ens på lång sikt kan utnyttja i den fortsatta rationaliseringsverksamheten och som därför skulle på ett ej önskvärt sätt framgent binda medel i jordfonden. Erinras må att det stundom kan finnas ändamålsenligare och enklare att i stället för byte mot mark å annat håll genomföra transaktioner mellan lantbruksnämnder och domänverket medelst kontantbetalning från sistnämnda verks sida, varvid köpeskillingen bestämts enligt gängse grunder. Antalet av ifrågavarande slag har hittills varit mycket begränsat. Det måste dock anses medföra en lämplig förenkling av det administrativa förfarandet, om domänstyrelsen medgives rätt att utan Kungl. Maj:ts tillstånd till markförvärv, varom här är fråga, fullgöra köpeavtalen, vilka får förutsättas huvudsakligen innebära ur arronderingssynpunkt önskvärda marktillskott. Kungl. Maj:ts medgivande bör dock alltjämt erfordras om köpeskillingen i det enskilda fallet skulle överstiga 100 000 kronor.

Riksdagens medgivande till förenämnda delegeringsbemyndigande bör inhämtas. Såsom förutsättning för utnyttjande av dylikt bemyndigande torde, såsom domänstyrelsen föreslagit, böra gälla att redogörelse för med stöd därav genomförda markförvärv årligen ingives till Kungl. Maj:t.

Ett bifall till denna hemställan skulle innebära att domänstyrelsen och lantbruksnämnderna skulle få befogenhet att efter gemensamt gottfinnande överföra betydande arealer bondeskogsmark till staten.

Det har aldrig varit meningen att lantbruksnämnderna skulle fungera som organ för inköp av dylik mark för att efter någon tid överlåta denna på domänverket. Tvärtom yttrade departementschefen enligt särskilda utskottets utlåtande nr 2 år 1947 vid remiss till lagrådet av jordbrukskommitténs förslag bl. a:

Även om förköpsrätten gives en dylik generell utformning är det emellertid klart att det vid flertalet försäljningar av jordbruksfastigheter ej kan bli fråga om att förköpsrätten skall användas, i regel därför att fastigheten över huvud ej kan anses behövlig för rationaliseringsarbetet men i vissa fall därför att, ehuru ett sådant behov i och för sig kan anses föreligga, rationaliseringen ej kan genomföras förrän vid en längre fram liggande tidpunkt och rationaliseringsorganet icke lämpligen bör övertaga fastigheten i avbidan på att ett tillfälle att genomföra rationaliseringen skall yppa sig.

Även i andra sammanhang då frågan om fördelningen mellan olika ägarekategorier av skog behandlats har den meningen framförts att överförande av bondeskogar till staten eller bolagen icke vore önskvärt. Många har i stället med fog menat att det i första hand skulle tagas av statens skogar till förstärkande av mindre jordbruk med skog.

Då vi icke anser det befogat eller önskvärt att domänstyrelsen får utökad befogenhet till förvärv av bondeskog men att dess markpolitik gentemot lantbruksnämnderna i huvudsak inskränkes till bytesverksamhet, får vi yrka avslag på departementschefens hemställan i proposition nr 80 vid årets riksdag.

Under hänvisning till det anförda hemställer vi,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 80 måtte avslå den under punkten 2 begärda hemställan att domänstyrelsen skulle bemyndigas att besluta om förvärv av mark från lantbruksnämnd.

Stockholm den 22 mars 1960

Hj. Åhman

Arvid Nilsson
i Lönsboda

Sven Antby